

THE PAISSIY HILENDARSKI
UNIVERSITY of PLOVDIV

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ”

Faculty of Philosophy and History
24 Tsar Assen Str, Plovdiv 4000, Bulgaria
Tel.: (+359) (32)261 433

Философско-исторически факултет
ул. “Цар Асен” 24, Пловдив 4000, България
тел.: (+359) (32) 261 433

Декан:
(доц. д-р Стойка Пенкова)

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:
(проф. д-р Румен Младенов)

УЧЕБЕН ПЛАН

на специалност

КУЛТУРНА И СОЦИАЛНА АНТРОПОЛОГИЯ

Образователно-квалификационна степен: *бакалавър*

Срок на обучение: *4 години*

Форма на обучение: *Редовна*

Професионална квалификация: *Културен и социален антрополог, експерт музеен педагог*

Учебният план влиза в сила от учебната 2026/2027 г. за III курс

Учебен план на бакалавърска програма Културна и социална антропология

Факултет

Философско-исторически факултет

Професионално направление

3.1. Социология, антропология и науки за културата

Специалност

Културна и социална антропология

Форма на обучение

редовно

Утвърден с протокол на АС

Протокол № 10/29.04.2024 г. (последни промени - Протокол № 34/27.04.2026 г.)

Приет с протокол на ФС

Протокол № 190/15.04.2024 г. (последни промени - Протокол № 214/23.03.2026 г.)

Анотация

Специалността **Културна и социална антропология** е единствена в България на бакалавърско равнище. Антропологията изучава човека в неговото обкръжение – природно, културно и социално. Тя е наука за разбирането на *различията* и *подобията* между общностите и културите – от далечните и екзотичните (*другите* извън „нас“) до близките, но непознати (*другите* сред „нас“) – чрез опознаване на техните вярвания, ценности, символи, правила на поведение и практики. Днешният глобализиран свят преодолява границите на държави, смесва различни групи и общности и предизвиква човешкото общество да открие ключ за хармонично съществуване въпреки различните форми на социална организация и многообразието от култури. Човекът на XXI век е предизвикан да търси езика за пълноценно общуване с хора от различни други етноси и с различна идентичност. Миграционните процеси все по-често налагат на съвременната личност необходимостта от “превод” на различното и непознатото.

Основен принцип в организацията на обучението по Културна и социална антропология е интердисциплинарността, която съответства на изследователския и приложен характер на специалността. Затова освен на специфичните антроположки дисциплини, внимание се отделя и на различни аспекти от областта на социологията, етнологията, философията и т.н. Другият важен принцип е задълбочаващата

специализация в полетата на антропологията. В допълнение към това се предлага и специализация музеен педагог.

Програмата предлага интегрално обучение, което съчетава теоретичната подготовка със знанията и уменията за прилагането ѝ в практиката. Затова са предвидени две летни практики, както и стаж в институция.

Част от общообразователната подготовка е обучението по чужд език по избор, който се изучава през два семестъра от бакалавърската степен. Това ще подпомогне както използването на чужда научна литература, така и обmena по международни програми.

Професионална квалификация

Студентите получават квалификация *Културен и социален антрополог, експерт музеен педагог*.

Равнище на квалификация

ОКС 'бакалавър'

Специфични изисквания за достъп (прием)

Балообразуване:

6xИ1:

- КСИ (Български език или История на България, или География на България, или Английски език, или Немски език, или Френски език, или Испански език, или Математика) или
- ДЗИ (Български език и литература, или Предметен цикъл „Философия“, или География и икономика, или История и цивилизация, или Английски език, или Немски език, или Френски език, или Испански език, или Италиански език, или Руски език, или Математика) или
- ОС (Философия или История и цивилизация) или
- МИ (Английски език или Немски език, или Френски език, или Испански език, или Италиански език, или Руски език)

Ред за признаване на предходно обучение

Стандартен административен ред, регламентиран в Правилника за учебната дейност на Пловдивския университет.

Квалификационни изисквания и правила за квалификация

За придобиване на квалификацията са необходими 240 кредита, от тях:

- 201 кредита от задължителни дисциплини,

- 25 кредита от 9 избираеми дисциплини,
- 4 кредита от 2 факултативни дисциплини,
- 10 кредита от положен държавен изпит или защита на дипломна работа.

Профила на програмата (специалността)

Разбирането на културния и социалния аспект на човешкото съществуване и осъществяване е в основата на изучаваните дисциплини. Част от тях разкриват фолклорната култура, традицията, религиите, митологиите и проблеми, свързани с паметта и наследството. Друга част са насочени към актуалните процеси, произтичащи от културното разнообразие и културното взаимодействие. Трети изучават социалната действителност в различните ѝ измерения – политическа, икономическа, правова, техническа и екологична – разглеждани чрез социалната организация, социалните мрежи и йерархии, социализацията и образованието, отношенията между половете, отношението към тялото и болестта, взаимодействието между човека и околната среда и ефектите от това.

Дисциплините са групирани по следния начин:

I. Задължителни

1. Блок „Общи задължителни дисциплини“, осигуряващи **63 кредита**. Те се изучават в началото и формират основата на социалното и хуманитарното знание.

2. Блок „Профилиращи дисциплини“, които подпомагат студентите в задълбочаването на антроположкото познание. Те съчетават антроположка теория, методология, теренна практика (включително стаж) и антроположки подход към основни системи на човешкия живот, като вярвания, общуване, отношения към ресурси и производство, природна, социална и културна среда и др. Тук са включени 33 дисциплини, които формират общо **138 кредита**. Сред тях са две летни практики, два практически семинара и стаж в институция.

3. Тук са включени и четири дисциплини (сред които и пътуващ семинар), подготвящи студентите за работа в сферата на музейната педагогика.

II. Избираеми и факултативни дисциплини

1. Блок „Избираеми дисциплини“, предоставящ възможност за 9 допълнителни дисциплини, носещи **25 кредита**, чрез които студентите доизграждат своята професионална експертиза.

2. В допълнение се включват 2 факултативни дисциплини, носещи **4 кредита**, които дават възможност на всеки студент сам да допълни своя образователен профил. За полагане на държавен изпит или подготовка и защита на дипломна работа са предвидени **10 кредита**.

Все по-доминиращото присъствие на високотехнологичните комуникации, визуализацията и виртуализацията в живота на хората поставя нови изследователски и педагогически предизвикателства в търсенето и разбирането на многообразието от човешки култури и взаимодействия. Професиите на бъдещето, сред които е и професията на антрополога, изискват умения за намиране, осмисляне и използване на информацията. Затова освен към придобиването на нови знания, обучението по културна и социална антропология е насочено и към развиването на ключови за съвременния свят умения и надграждане на компетенции. Една част от тях са свързани със специфичната професионална подготовка на антрополога за работа на терен – провеждане на интервюта и наблюдения; обработка, каталогизиране и архивиране на теренен материал; представяне на резултатите от изследванията; разработване на приложни проекти и др. Друга група компетенции, от своя страна, са ключово важни в съвременния свят – това са уменията за критическо мислене, за разбиране и приемане на другостта, за преодоляване на етноцентричните нагласи и осъществяване на посредничество при межкултурни взаимодействия. В резултат на нашия подход за учене чрез правене по време на следването се демонстрира практическата стойност на знанията и как това подкрепя личността при нейното самоусъвършенстване.

Основни резултати от обучението

Обучението по културна и социална антропология формира умения за критично мислене, социални умения, развива креативността, с което покрива ключовите компетенции по умения за учене, обществени и граждански компетенции и културна осъзнатост и творчество. То е *интеркултурно образование*, което цели усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и интеркултурните отношения, води до позитивно и активно отношение към многообразието във всички области на човешкия живот и формира умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултиетнична среда.

Завършилите това обучение са самостоятелни и активни личности, които имат умения за преценка, проявяват инициативност, планират и обосновават действията си, като зачитат значимостта на всяко човешко същество в многообразието от неговите идентичности, признават правото и ценността на различието, приемат равнопоставеността на всички в общото социално пространство, осъзнават и ценят своята културна идентичност.

Професионален профил на завършилите с примери

Придобитите знания и умения могат да бъдат приложени в изключително широк кръг професии – позволяват личностна реализация във всички сфери, които са свързани с общуване и посредничество. Едновременно с това те са част от професионалните умения, необходими при работа:

- като автори, координатори и изпълнители на проекти в сферата на културата и социалните взаимодействия;

- като автори, координатори и изпълнители на образователни програми в сферата на културното наследство;
- в неправителствени организации, които работят в областта на социалните дейности и социалното предприемачество;
- в областта на новите медии и средствата за масова информация;
- като медиатори и експерти в организации и центрове, работещи с мигранти и уязвими групи – напр. социално подпомагане, социални грижи, образователни институции;
- в музеи, читалища и други културни институции;
- като държавни служители в администрациите на местната и централната власт (община, областна управа) – експерти в сферата на културата, етническите и религиозните взаимоотношения и др.;
- в бизнес организации и мултинационални компании – при разработване на нови пазарни стратегии за различни социални и културни контексти.

Възможности за продължаване на обучението

В магистърски програми към различни професионални направления.

Диаграма на структурата на курсовете с кредити

Легенда

Аудиторни часове в семестъра/триместъра: **АО** – общ брой, от тях **Л** – за лекции; **С** – за семинарни (упражнения); **Лб** – за практикуми (лабораторни упражнения) и други часове (**Пр** – за практики, стаж, **Х** – за хоспетиране и пр.).

Извънаудиторни часове в семестъра/триместъра: **ИО** – общ брой, **Сп** – за самостоятелна работа/подготовка, и др..

К – ECTS кредити; **Фи** – форма на изпитване (със стойности **И** – изпит, **Т** – текуща оценка, **З** – заверка, **П** – продължава следващ семестър/триместър)

Код по ECTS – вж. поле 2. в ECTS макета на учебен курс.

№	ECTS код	Учебна дисциплина	Аудиторни					Извън-			Общо	К	Фо
								аудиторни					
			АО	Л	С	Лб	Х	ИО	Сп	---	О		
1-ви семестър													
1		Увод във философията	45	30	15	0		75	75		120	4	И
2		История на антропологията	60	30	30	0		120	120		180	6	И
3		Увод в антропологията	60	45	15	0		120	120		180	6	И
4		История и антропология на религиите	60	45	15	0		90	90		150	5	И
5		Интеркултурна комуникация	45	30	15	0		75	75		120	4	И
6		Българска етнология	60	30	30	0		60	60		120	4	И
7		Спорт	30	0	0	30		0	0		30	1	ТО
Общо за 1-ви семестър			360	210	120	30	0	540	540	0	900	30	
2-ри семестър													
1		Методи на теренно изследване	45	30	15	0		105	105		150	5	И
2		Културология	45	30	15	0		75	75		120	4	И
3		Стереотипи и предразсъдъци	45	30	15	0		75	75		120	4	И
4		Антропология на фолклорната култура	45	30	15	0		75	75		120	4	И
5		Избираема дисциплина 1	30	30	0	0		60	60		90	3	И
6		Икономическа антропология	60	45	15	0		90	90		150	5	И
7		Лятна практика 1	45	15	0	30		75	75		120	4	ТО
8		Спорт	30	0	0	30		0	0		30	1	ТО
Общо за 2-ри семестър			345	210	75	60	0	555	555	0	900	30	
Общо за I-ва година			705	420	195	90	0	1095	1095	0	1800	60	
3-ти семестър													
1		Увод в социологията за антрополози	45	30	15	0		75	75		120	4	И

2		Ареални изследвания	45	30	15	0		105	105		150	5	И
3		Визуална антропология	45	30	15	0		105	105		150	5	И
4		Анализ на етнографски материали	45	15	30	0		75	75		120	4	И
5		Антропология на храната и храненето	45	30	15	0		75	75		120	4	И
6		Антропология на родството	30	30	0	0		60	60		90	3	И
7		Факултативна дисциплина 1	15	15	0	0		45	45		60	2	И
8		ИД (чужд език)	30	0	30	0		30	30		60	2	ТО
9		Спорт	30	0	0	30		0	0		30	1	ТО
Общо за 3-ти семестър			330	180	120	30	0	570	570	0	900	30	
4-ти семестър													
1		Общности и наследства	45	30	15	0		75	75		120	4	И
2		Антропология на града	45	30	15	0		105	105		150	5	И
3		Теория на изследванията в социалните науки	45	30	15	0		105	105		150	5	И
4		Антропология на миграциите	45	30	15	0		75	75		120	4	И
5		Култура и дигитална среда	45	30	15	0		105	105		150	5	И
6		ИД (чужд език)	30	0	30	0		30	30		60	2	ТО
7		Лятна практика 2	45	15	0	30		75	75		120	4	ТО
8		Спорт	30	0	0	30		0	0		30	1	ТО
Общо за 4-ти семестър			330	165	105	60	0	570	570	0	900	30	
Общо за II-ра година			660	345	225	90	0	1140	1140	0	1800	60	
5-ти семестър													
1		Етносоциология	30	30	0	0		150	150		180	6	И
2		Основи на културното наследство	45	30	15	0		135	135		180	6	И
3		„Антропология и сторителинг“ (практически курс)	45	15	30	0		75	75		120	4	ТО
4		Антропология на медицината	30	30	0	0		120	120		150	5	И
5		Избираема дисциплина 2	30	30	0	0		60	60		90	3	И

6		Избираема дисциплина 3	30	30	0	0		60	60		90	3	И
7		Избираема дисциплина 4	30	30	0	0		60	60		90	3	И
Общо за 5-ти семестър			240	195	45	0	0	660	660	0	900	30	
6-ти семестър													
1		Лингвистична антропология	45	30	15	0		75	75		120	4	И
2		Музеи и наследства (екскурзия с учебна цел)	45	30	15	0		75	75		120	4	И
3		Приложна антропология	45	30	15	0		75	75		120	4	И
4		Социология на неравенствата и социалните стратификации	45	30	15	0		75	75		120	4	И
5		Социална и културна медиация	45	30	15	0		75	75		120	4	И
6		Музейна педагогика	45	30	15	0		75	75		120	4	И
7		Избираема дисциплина 5	30	30	0	0		60	60		90	3	И
8		Методология на проекти	45	30	15	0		45	45		90	3	И
Общо за 6-ти семестър			345	240	105	0	0	555	555	0	900	30	
Общо за III-та година			585	435	150	0	0	1215	1215	0	1800	60	
7-ми семестър													
1		Антропология на тялото	45	30	15	0		105	105		150	5	И
2		Образователни програми в музеите	45	15	30	0		105	105		150	5	И
3		Виртуални идентичности	45	30	15	0		105	105		150	5	И
4		Антропология на пола	45	30	15	0		105	105		150	5	И
5		Антропология на маргинални и уязвими групи	45	30	15	0		105	105		150	5	И
6		Избираема дисциплина 6	30	30	0	0		60	60		90	3	И
7		Факултативна дисциплина 2	15	15	0	0		45	45		60	2	И
Общо за 7-ми семестър			270	180	90	0	0	630	630	0	900	30	
8-ми семестър													
1		Култура и природа	45	30	15	0		45	45		90	3	И

2		Нематериално културно наследство. Пътуващ семинар	45	30	15	0		45	45		90	3	И
3		Избираема дисциплина 7	30	30	0	0		60	60		90	3	И
4		Антропология на кризи и конфликти	45	30	15	0		45	45		90	3	И
5		„Нови празници, изобретени традиции“ (практически курс)	45	15	30	0		45	45		90	3	И
6		Стаж в институция	75	0	0	75		75	75		150	5	И
Общо за 8-ми семестър			285	135	75	75	0	315	315	0	600	20	
Общо за IV-та година			555	315	165	75	0	945	975	0	1500	50	
Общо за целия курс на обучение:			2505	1515	735	255	0	4395	4395	0	6900	230	
Форма на дипломиране:													
Държавен изпит по специалността													
или защита на дипломна работа			0					300	300		300	10	
Общ брой кредити:			240										

ПРИЛОЖЕНИЕ: ИЗБИРАЕМИ И ФАКУЛТАТИВНИ ДИСЦИПЛИНА

№	Учебна дисциплина	Аудиторни				Извън-аудиторни			Общо	К	Фо
		АО	Л	С	Л6	ИО	Сп	---			
	Избираема дисциплина 1 (2-ри семестър)	30	30	0	0	60	60		90	3	И
1	Митология										
2	Фолклорна култура										
	Избираема дисциплина 2 (5-ти семестър)	30	30	0	6	60	60		90	3	И
1	Ню Ейдж – антроположки рефлексии										
2	Етнология на пластичните изкуства										
	Избираема дисциплина 3 (5-ти семестър)	30	30	0	0	60	60		90	3	И

1	Комуникационни и презентационни умения										
2	Сензорна антропология										
3	Глобализация и национализми										
	Избираема дисциплина 4 (5-ти семестър)	30	30	0	0	60	60		90	3	И
1	Социални мрежи при ромите										
2	Светът на детството при ромите: обучение в култура										
3	Занаяти и индустриално наследство										
	Избираема дисциплина 5 (6-ти семестър)	30	30	0	0	60	60		90	3	И
1	Историческа антропология										
2	Етномузикология										
3	Социология на традиционното и модерното общество										
	Избираема дисциплина 6 (7-ми семестър)	30	30	0	0	60	60		90	3	И
1	Социално предприемачество и активизъм										
2	Туристически и културни организации										
	Избираема дисциплина 7 (8-ми семестър)	30	30	0	0	60	60		90	3	И
1	Антропология на субкултури										
2	Антропология на социализъм и постсоциализъм										
	Избираема дисциплина 8 и 9 (чужд език) (3-ти и 4-ти семестър)	30	0	30	0	30	45		60	2	И
1	Италиански език										
2	Английски език										
3	Руски език										
4	Испански език										

№	Учебна дисциплина	Аудиторни				Извън-			Общо	К	Форми на обучение
						аудиторни					
		АО	Л	С	Л6	ИО	Сп	---	О		
	Факултативна дисциплина 1 (3-ти семестър)	15	15	0		45	45		60	2	И
1	От дисциплините, преподавани във всички факултети на ПУ, вкл. на ФИФ;										
	Факултативна дисциплина 2 (7-ми семестър)	15	15	0		45	45		60	2	И
1	От дисциплините, преподавани във всички факултети на ПУ, вкл. на ФИФ;										

Правила за изпитите, оценяване и поставяне на оценки

По време на обучението – курсови работи, курсови проекти, тестове, семестриални изпити. В края на обучението – държавен изпит по специалността – писмен или защита на дипломна работа.

Изисквания за завършване

Дипломиране с разработване и защита на дипломна работа или писмен държавен изпит.

Координатор на програмата

Ръководител на катедра “Етнология”: доц. д-р Елица Стоилова, e-mail: elitsastoilova@uni-plovdiv.bg;

Координатор: доц. д-р Стоян Антонов, e-mail: antonov@uni-plovdiv.bg;

Административен секретар: Десислава Димитрова, e-mail: desislavadimitrova@uni-plovdiv.bg, тел.: (032) 261 433.